

Izhaja v ponedeljek in petek.

Stane mesečno Din 7—,
za inozemstvo Din 20—.Račun pri pošto - čekovnem
zavodu št. 10.666.

Novo Doba

Redakcija in uprava: Celje,

Strossmayerjeva ulica 1,
pritličje, desno.

Rokopisi se ne vračajo.

Oglasi po tarifu.

Telefon int. štev. 65.

Predpisi glede prostora in dneva objave oglasov se uvažujejo le po možnosti. — V tekstnem delu uvrščene notice s števkami so plačljive.

Štev. 4.

Celje, ponedeljek 13. januarja 1930.

Leto XII.

Slovenija se je poklonila

Poklonitvene deputacije iz dravske banovine, ki so se odpeljale v petek zvečer iz Slovenije, so prispele v Beograd v soboto ob 9. dopoldne. Celjsko mestno občino so zastopali župan g. dr. Goričan, podžupan dr. Ogrizek, obč. odborniki prof. Mravljak, dr. Vrečko, Posavec in Rebeuschegg, okoliško občino pa župan g. Mihelčič in podžupan g. Kukovec. Vseh delegatov iz Slovenije je bilo 200 in so zastopali 116 občin. Po prisrčnem sprejemu deputacij na beograjskem kolodvoru je sprejel predsednik vlade general Živković ob 11. dopoldne ljubljanskega župana dr. Puca, mariborskega dr. Juvana, celjskega župana dr. Goričana, ptujskega župana Brenčiča, novomeškega dr. Režka in kranjskega župana Pirca, popoldne pa so župani slovenskih mest posetili beograjskega župana Miloša Savčiča. Oficijelen sprejem vseh deputacij se je vršil ob 16.20, ko je prispel vlak z deputacijami iz dunavske in drinske banovine. Na kolodvoru je pozdravil goste podpredsednik beograjske občine inž. Vojislav Zadjina in mlad dijak, zahvalili pa so se ljubljanski župan dr. Puc, subotički župan dr. Matijević in sarajevski podžupan dr. Davidović. Po pozdravu se je razvil slovesen sprevod po beograjskih ulicah.

Včeraj dopoldne se je vršila deputacijam na čast na univerzi slavnostna akademija, ob 1. popoldne pa je bil prirejen delegatom iz vseh treh banovin, ki jih je bilo nad 600, slavnosten banket pri »Srpskem kralju«, pri »Ruskem carju« in v »Bristolu«. Na banketu pri »Srpskem kralju« so govorili beograjski župan Savčič, sarajevski župan Mutavelić, ljubljanski občinski svetnik Ivaň Hribar, novosadski župan dr. Borota, kragujevski župan Kalanović, kranjski župan Pirc, zastopnik sarajevskih delavcev Preček, predstavnik Šabca Pavlović in dr. S. Šečerov iz Velikega Bečkereka, na banketu pri »Ruskem carju« pa beograjski podžupan dr. Miroslav Stojadinović, predstavnik Sarajeva Perišić, celjski župan dr. Goričan, mariborski župan dr. Juvan in drugi. Celjski župan dr. Goričan je v svojem govoru omenjal, da je bilo Celje že v davnih časih vezano po celjskih grofih s Srbijo in da je

stalo trdno na braniku jugoslovenstva proti Turkom in Habsburžanom. Danes imamo veliko Jugoslavijo, za katero smo dolžni Nj. Vel. kralju veliko hvalo.

Ob pol šestih je Nj. Vel. kralj sprejel deputacije iz dravske, dunavske in drinske banovine v svečani avdijenci, ki je trajala dve uri. Prvi je v iskrenih besedah pozdravil Nj. Vel. kralja v imenu drinske banovine sarajevski župan Asimbeg Mutavelić, nato v imenu dravske banovine ljubljanski župan dr. Dinko Puc in v imenu dunavske banovine novosadski župan dr. Branko Borota.

Ljubljanski župan dr. Puc je v svojem govoru najprej orisal zgodovino ter borbo Slovencev za svobodo in jugoslovenstvo in nadaljeval:

»Po zaslugi nekaterih mož-prerokov, srbskega junaštva in rodu Karadjordjevičev smo prišli do zaželjene svobode! Kako velik čas je bil to! Ko je vsa zemlja trepetala navdušenja, ko smo brisali s hiš znake stotnega suženjstva, ko so tudi največji skeptiki postali nacionalisti, ki so s solzami v očeh pozdravljali narodno zastavo! Ali ni bil trikrat srečen ta rod, ki je dočakal uresničenje svojega ideala, dočakal Jugoslavijo in ki je mogel pozdraviti svojega prvega narodnega kralja? A kako naglo smo pozabili nauke, ki nam jih daje zgodovina slovanskih narodov: da more obstati samo tista država, katere ne razdirajo štrankarske strasti in v kateri se marljivo dela in dobro upravlja. V brezplodnih partijskih bojih smo uničevali narodno blagostanje, pod krinko demokracije smo pripuščali, da se je gubilo bogastvo naše zemlje. Šli smo navzdol. In zato smo danes prišli pred Vas, Veličanstvo, da se Vam kot delegati občin v dravski banovini zahvalimo v imenu vseh Slovencev, da ste še ob pravem času z zgodovinskim činom od 6. januarja 1928 rešili državo in narod pogibelji. Zahvaljujemo se Vam tudi za akt od 3. oktobra, ki pomenja novo dobo v državni upravi in ki tvori logičen zaključek našega stremljenja. Prišli smo, da Vam v imenu Slovencev izrečemo popolno udanost in zvestobo, da tu pred Vami proklamiramo svojo solidarnost z vsem našim narodom, združenim v Jugoslaviji ter da pove-mo vsemu svetu, da verujemo v njeno veliko bodočnost pod Vašim žezlom! Mi želimo iz vsega srca, da Va-

še Veličanstvo dovrši začeto delo, da vzpostavite slogo med brati, da utrdite državo na znotraj in ji priborite ugled in sijaj napram zunanjemu svetu, kajti neločljivo smo vezani z Vami in s to državo. Le v njej moremo najti svobodo in popolno enakopravnost! Vaše Veličanstvo! Pri našam Vam v dar največ, kar imamo: naša srca, našo vdanost, našo ljubezen. Naj živi naš narodni kralj Aleksander I.«

Po govorih, ki so bili sprejeti z burnimi ovacijami kralju, Jugoslaviji in kraljevskemu domu, je povzel besedo Nj. Vel. kralj in dejal:

»Od srca se vam zahvaljujem za lepe pozdrave in za izraze zvestobe in vdanosti. Posebno mi je drago, da vas vidim v svojem domu in da vas lahko pozdravim skupno kot predstavnik drinske, dravske in dunavske banovine.

S posebnim zadovoljtvom pa slišim od vas, kakor sem te dni slišal tudi od predstavnikov ostalih banovin, da je prebivalstvo pravilno razumelo in pojmiло potrebo izpremembe v državni upravi. Drago mi je, ker se uvideva, da se je krenilo na boljše pot, na pot čvrstega, mirnega razvoja in napredka kraljevine Jugoslavije.

Moja je želja in moja prizadevanja gredo za tem, da se vse zdrave sile usmerijo h konstruktivnemu delu v polni enakosti, ravnopravnosti ter v bratski ljubezni, da bi se mogle razviti vse lepe posebnosti našega sposobnega naroda.

Moja skrb je, da kraljevska vlada in vsi javni organi s svojim delom in pravičnim izvajanjem zakonov utrejo pot ugodnim pogojem za napredek in blaginjo poedincev, kakor ostalih zajednic, udruženj, občin, srezov in banovin, h katerim pripadate.

Naš narod zasluži zaradi svoje delavnosti in svojih vrlin ter zaradi žrtev, ki jih je doprinesel za pravico in pravičnost ter za skupno kulturo in srečno življenje, da lahko v miru živi in da se gospodarsko in kulturno razvija in utrjuje.

Ponesite moje kraljevske pozdrave na svoje domove in vsemu dragemu prebivalstvu vaših banovin.

Recite, gospodje, med potjo in doma recite vsem in vsakomur, da vas nobene meje, niti razdvojenost v preteklosti, niti Dunav, Sava ali Drina ne bodo več razdvojile, marveč da vedno spajajo in združujejo narodni interesi in narodne duše v nerazde-

ljivo celoto — Jugoslavijo, ki je nikoli nihče ne bo mogel razdvojiti. S temi željami vas pozdravljam! Živel!

Ko so se viharne ovacije, ki so sledile tem kraljevskim besedam, polegale, so bili Nj. Vel. kralju predstavljeni posamezni delegati, s katerimi se je kralj prisrčno razgovarjal ter se informiral o lokalnih potrebah in željah, o zadovoljstvu naroda, o letini in drugih stvareh.

Ponoči so mnogi delegati odpotovali iz Beograda. Posebna delegacija zastopnikov vseh treh banovin je daví odšla na grob Neznane junaka na Avali, nato pa h grobu kralja Petra na Oplevcu in na obeh grobovih položila vence.

Slovenija se je na zelo prisrčen način poklonila svojemu velikemu vladarju.

Pridobnina za leto 1930

Davčna uprava v Celju objavlja naslednji poziv za vložitev davčnih prijav glede dohodka od podjetij, obratov in samostalnih poklicev v svrhu odmere pridobnine za leto 1930.:

Vsa podjetja, obrati (trgovski, industrijski, obrtni) in vse osebe, ki se bavijo s samostojnimi poklici, kakor tudi vse druge, pridobnini zavezane osebe morajo v času od 5. januarja do 5. februarja 1930 vložiti prijavo dohodka, ki so ga v svojem obratovanju dosegli v letu 1929.

Prijavo je vložiti posebej za vsak obrat, a ravno tako posebej za vsako vrsto poslovanja, n. pr. trgovce, ki ima centralo in filijalko, ima vložiti posebno prijavo za centralo in posebno za filijalo. Ako ima trgovec s kolonijalnim blagom ob enem tudi pravico, da toči pijače, ima vložiti posebno prijavo za trgovino s kolonijalnim blagom in posebno za točenje pijač, ali ako se bavi krojač ob enem tudi s prodajo izgotovljenih oblek, mora vložiti posebno prijavo za dohodek iz krojaške obrti in posebno prijavo za dohodek od prodaje izgotovljenih oblek. Rudarska podjetja, zavezana temu davku, vlagajo posebno prijavo za vsak rudnik in posebno prijavo za vsak samostojen pomožen rov.

Prijavo morajo vložiti tudi one osebe, ki so po čl. 46. zakona o neposrednih davkih oproščene tega davka. — Obrazec davčne prijave se lahko dobi

Tast Kondelik in zet Vejvara

Češki spisal Ignát Herrmann.

Z avtorjevim dovoljenjem poslovenil Stanko Svetina.

33

S temi besedami se je pogledala v zrcalo in je zopet uprla zvedav pogled na mater in hčer, kakor bi primerjala svojo frizuro, ki si jo je sama napravila z umotvorom strokovnjakinje. Teta Katinka je bila oblečena v temnomodro svilen obleko ostarele mode in v laseh nad levim ušesom ji je tičala velika, umetna rdeča roža.

Pepica je medtem vrgla stran rjuho, v katero se je pri česanju zagrnila in je hitela sedaj v zadnjo sobo, da bi se — kolikor bo mogoče — oblekla prej nego pride oče.

»Delaj, punca«, jo je priganjala mati, »da bomo gotove. Ure poteka-jo.«

Teta Katinka je zvedavo zlezla za Pepico, da bi videla, kaka bo, in sedaj, ko se je vrnila, je rekla gospej Kondelikovi:

»To je prijazna obleka, tako nežno zelena. In to je barva nade«, je pristavila.

Gospa Kondelikova se je ozrla na svakinjo in je rekla pomenljivo:

»To je sedaj njena barva, draga Katinka.«

Teta Katinka je uprla na gospo tako radoveden pogled, kakor bi hotela z očmi slišati, kar morda niso ušesa dobro razumela, in gospa Kondelikova je razumela to vprašanje in je potrdila svoje besede:

»Da, Katinka, Bogu bodi hvala. Toda ničesar ne pravi.«

»Jezus, Marija!« je zašepetala Katinka radostno in je prijela gospo Kondelikovo za roko. »Ali ti nisem rekla? Ali nisem imela prav? Srečna oseba — srečna mati in babica! Moj Bog, moj Bog, samo da bi to zdrava dočakala!«

Venček in ta novica — to je bilo za teto malo preveč naenkrat. Bila je kakor na trnju in jezilo jo je samo, da ne sme iti takoj k Pepici in jo objeti in poljubiti. Toda, kar ni mogla povedati z besedami, je povedala z očmi, ko se je Pepica vrnila iz sobe in mlada gospa bi morala pasti naravnost na glavo, če ne bi uganila, da je mamica njeno sladko tajnost

izdala tetici. Tetine oči so jo gladile, poljubovale, božale in se niso odvrnile od nje. Pod temi pogledi, ki so se trudili biti kar najoprežnejši in ki so bili nasprotno najnadležnejši, je Pepica zardela in ni vedela kam z glavo. Slednjič ni mogla več prenesti te igre loviti slepe miši. Ko je zopet dobila tak dobrih pogled, od razveseljene tete, se je obrnila, ko je mamica za trenotek odskočila, naglo k nji in je zaklicala:

»No, da, tetica, je že tako! Kaj je to kaj čudnega? Saj sem skoro že dva meseca omožena!«

In tu je bilo teti Katinki kakor oni princezinji v pravljici, ki je bila s čarovno besedo oproščena kletve. Zagrabila je Pepico za glavo, pritislila ji je tak poljub, kakor bi jo hotela zadušiti in je skoro zaihtela:

»Zakaj pa ne bi zaupala tudi stari teti? Saj sem tvoja druga mati . . .«

»Jezus, Marija!« je kriknila Pepica. »Moji lasje, tetica!«

»Kako rebelijo imate pa tu?« se je odzval globok glas pri vratih in na pragu je stal mojster Kondelik. »No, hvala Bogu, dami ste gotovi. — Kje pa je mamica?«

»Tukaj, stari«, in gospa Kondelikova je šumela v srebrnosivi obleki v

sobo od druge strani. »Glej, da boš ti o pravem času pripravljen.«

Mojster je zginil v spalnico.

Gospe so si popravljale vzajemno na sebi poslednje potrebne stvari, stikale se in zopet odnehavale, ravnale gube in opazovale, ali ne gleda kje ven belo spodnje krilo, zatlačile so končke oprsnega traka, poskušale gume pri rokavicah, da ne bi v zadnjem hipu odleteli, vrtele se z nogami v čevljih, če se niso kje zgubančile nogavice, da jih ne bi potem tlačile — skratka, dokončavale so poslednjo potrebno apreturo. In teta Katinka je vpraševala zdajpazdaj mater in hčer s skrbnim izrazom na obrazu:

»Ali nisi preveč stisnjena? Ali lahko dihaš? Dokler smo doma . . .«

Vse te stvari so se vršile s tiho, kakor šepetajočo naglico, da bi očeta poleg ne razdražile. Toda mojster je skrbel zase in hitel je, da se ne bi moglo reči, da dolgo dela. Bil bi rad gotov, predno pride Vejvara. In posrečilo se mu je to. Komaj je pripenjal ovratni robec in oblekel črno suknjo, ko je prišel Vejvara v polnem lesku. Bilo je četrta na osem.

Gospod Kondelik je stopil z zimsko suknjo v roki v obednico in je zaklical:

»Nazdar, Vejvara — brigada je pri-

Domače vesti

pri davčni upravi v Celju za ceno, ki je na njem označena.

Prijavo ima izpolniti in vložiti:

1. lastnik podjetja ali obrata, ozir. oseba, na koje račun se obrat vodi;
2. v slučaju zakupa zakupnik;
3. ako ima obrat več lastnikov, vsi skupaj;
4. za nedoletne njih starši ali varuhi;
5. za mase njih zastopnik.

Prijavo vloži lahko tudi druga oseba, ki jo je za to davčni zavezanec s specijalnim ali generalnim pooblastilom pooblastil. Prijavo je treba izpolniti v vseh rubrikah po vrsti kot slede v tiskovini in sicer jasno in detajlirano.

Ker je podvržen davku enoletni čisti dohodek, ki ga je davčni zavezanec dosegel v minulem poslovnem letu, se priporoča vsem davčnim zavezancem, da ta dohodek točno prijavijo, da se izognejo kazenskim posledicam netočnih napovedi. Kot enoletni čisti dohodek je smatrati kosmat (bruto) dohodek, zmanjšan za izdatke, ki so potrebni za obratovanje v podjetju ali poklicu. Izdatki, ki niso v zvezi z obratom, temveč služijo za vzdrževanje lastnika, njegove rodbine ali drugih oseb, se ne smejo odbiti od kosmatega dohodka.

V interesu davčnih zavezancev je, da prilože prijavi potrebne dokaze, osobito začetno in končno inventuro ozir. račun zgube in dobička ter bilanco, korespondenco in slično, ako vodijo trgovske knjige, dalje potrdila državnih in samoupravnih oblasti, denarnih zavodov itd., s čemer se more pravomočno dokazati točnost navedenih podatkov. Obrtniki, rokodelci naj v prijavi izjavijo, ali se morebiti ne bavijo obenem tudi s prodajo izgotovljenih nabavljenih predmetov, ali delajo s pomočjo strojev na pogon in koliko pomočnikov imajo zaposlenih. Osebe, ki so prevzele delo v akord, naj to v prijavi navedejo. Prijavo je vložiti neposredno ali po pošti pri oni davčni upravi, odnosno pri onem občinskem uradu, v čigar območju se obrat nahaja. Kdor ne vloži prijave v zgoraj označenem roku, mora plačati 3% odmerjenega osnovnega davka kot kazni; ta kazni se poviša na 10%, ako ne vloži prijave niti na ponovni pisarni poziv v teku 8 dni. Onega, ki poda v prijavi z namenom, da se izogne obdavčenju, neresnične izjave ali zataji kak predmet ali vir dohodka, zadenejo kazenske posledice čl. 142. zakona o neposrednih davkih. Osebe, ki ne znajo pisati ali prijave izpolniti, dajo lahko davčno prijavo na zapisnik bodisi pri davčni upravi ali pri občinskem uradu. Osebam, ki vložijo prijavo, se da pisмено potrdilo o prejemu.

Stanovanje

Ilepo, zračno, obstoječe iz 4 sob, kuhinje, kopalnice in pripadajočih pritlikin ter lep lokal se odda s 1. febr. 1930. Naslov v upravi.

d Prva uprava novega Sokola. Minister prosvete Boža Maksimović in minister vojske in mornarice general Stevan Hadžić sta v soglasju s predsednikom vlade imenovala prvo upravo Sokola kraljevine Jugoslavije. Podstarešine so: Engelbert Gangl, oblastni šolski nadzornik v p. v Ljubljani, Gjurjo Paunković, generalni ravnatelj »Rossia Fonciere« v Beogradu, Lacko Križ, upravitelj mestnih stanovanjskih hiš v Ljubljani in dr. Pavel Mergentaler, odvetnik v Osijeku. Načelnik je dr. Viktor Mur-nik, tajnik zbornice za TOI v Ljubljani, njegova namestnika Miroslav Vojinović, referent ministrstva prosvete v Beogradu in Dragan Mrzljak, zastopnik ravnatelja Prve hrvatske štedionice v Subotici. Načelnica je ga. Elza Skalarjeva, privatna uradnica v Ljubljani, njeni namestnici ga. Dana Ilićeva, gimnazijska nastavnica v Beogradu in gđ. Micika Šule, učiteljica v Osijeku. Predsednik prosvetnega odbora je dr. Vladimir Belajčić, predsednik prvostopnega sodišča v Novem Sadu. Dalje so imenovani člani uprave in revizorji ter njih namestniki. Upravo Sokola kraljevine Jugoslavije tvorijo preizkušeni sokolski delavci. V smislu zakona je prvi podstarešina g. Gangl obenem zastopnik starešine Nj. Vis. prestolonaslednika Petra in poslevo-deči član glavne uprave. Tretji podstarešina Lacko Križ je bil v Hrvatskem Sokolu vnet zagovornik ideje združitve Sokolstva. Tajniške posle bo vršil član zvezne uprave Ante Brozović, tajnik ministrstva notranjih zadev v Beogradu. Prva seja zvezne uprave SKJ se bo vršila v par dneh. Na tej seji bo najbrž tudi izvršeno imenovanje župnih uprav. Nova uprava bo takoj nadaljevala priprave za sokolski zlet v Beogradu.

d Novi dvorni dami. Nj. Vel. kraljica je imenovala go. Krunico Srskić, soprogo ministra pravde in go. Eleonoro Švrljugovo, soprogo ministra financ, za častni dvorni dami.

d Minister Savković f. V nedeljo ob petih popoldne je umrl na Dunaju v sanatoriju Löw minister za javna dela g. Stevan Savković v starosti 46 let. Minister javnih del je postal 6. januarja 1929 in je v enem letu ministrovanja izvršil mnogo koristnega za državo.

d Otvoritev železnice Rogatec—Krapina. V soboto 11. t. m. je posebna komisija pregledala progo Rogatec—Krapina. Redni osebni in tovarni promet na novi železniški progbi bo v kratkem otvoren.

d Članarina za Kmetijsko društvo. Kmetijska družba v Ljubljani objavlja: Glavni odbor je sklenil, da se članarina za leto 1930. po 20 Din za vsakega člana mora plačati najkasneje do vštete 15. t. m. Ker je le še par dni do tega roka, ponovno po-

zivamo načelnništvo podružnic, da poberejo od članov članarino, kmotvalce pa, da jo nemudoma vplačajo. Opozarjamo, da se bodo občni zbori podružnic vršili na podlagi tistih rednih članov, ki bodo do 15. t. m. plačali članarino.

d Dvoje železniških nesreč zaporedoma. V sredo 8. t. m. ob pol osmih zjutraj sta se na postaji Blanca pri Sevnici križala zagrebški osebni vlak in brzotovorni vlak, ki je vozil proti Zagrebu. V gosti megli pa je tovarni vlak zaradi napačno postavljene kretnice zavozil na stranski slepi tir. Vlaka ni bilo več mogoče ustaviti, ker je slepi tir prekratek. Lokomotiva s snežnim plugom se je z vso silo zarila v zemljo, službeni voz se je razbil, naslednji vagon s paketi se je dvignil in obtičal na zalogovniku s premogom, tretji vagon se je zaril čez steno v pošne pakete, razen tega pa je bilo iztirjenih in poškodovanih še več vagonov. Osojbu se ni nič zgodilo. Škoda cenijo na 80.000 Din. Promet ni trpel, ker se je nesreča zgodila na slepen tiru. — V petek 10. t. m. ob tričetrt na 6. uro zjutraj se je pri-petila v Rajhenburgu zopet železniška nesreča. Lokomotiva tovarnega vlaka, ki je vozil v Zagreb, je trčila v zadnji, k sreči prazni vagon zagrebškega osebnega vlaka, ko je vozil na drugi tir. Materijalna škoda ni velika.

d Epileptik zmrznil. Dinar Janez Jelen iz St. Vida nad Šoštanjem se je vračal 6. t. m. zvečer od nekega oddaljenega sosedu proti domu. Jelen, ki je bil božjasten, je dobil v gozdu napad. Padel je po bregu in obležal na ustih. Drugi dan so ga našli zmrzlega.

d Dunajska vremenska napoved za torek 14. januarja: Izpremenljivo, mlo vreme, na jugu večinoma jasno, na gorah snežni viharji.

Iz Celja in okolice

c Medicinski ples v Celju, ki se je vršil v soboto 11. januarja v dvoranih Celjskega doma, je bil brezdvomno tako glede izbrane udeležbe kakor glede lepote in okusnosti aranžmana prvovrstna elitna prireditve te sezone v Celju. Obsežna plesna dvorana s stranskimi prostori in galerijami je pod večšo roko akademskega slikarja g. Modica in izkušeno pomočjo g. dr. Vrhovca dala večeru izraziti značaj medicinske prireditve, ki so ga dopolnili še okusno in bogato opremljeni šotori, v katerih so stregle naše narodne dame. K animiranemu in prijetno se razvijajočemu plesnemu delu večera je odlično pripomogla Negodetova godba iz Ljubljane in vodja plesa g. plesni učitelj Černe. Kakor čujemo, je tudi gmotni uspeh te prireditve, koje čisti dobi-

ček je bil namenjen izpopolnitvi medicinske strokovne knjižnice, nad vse dovoljen, kar pač lahko služi neumorno marljivemu pripravljalnemu odboru v polno zadoščenje.

c Na Ljudskem vseučilišču v Celju predava danes, v ponedeljek 13. in v ponedeljek 20. t. m. ob 20. uri g. prof. Osip Šest iz Ljubljane »o sigurnem nastopu doma in v družbi«. Pričakovati je, da bodo obiskali Celjani in okoličani to zanimivo in koristno predavanje v čimvečjem številu. Predavanje se vrši v risalnici deške mešanske šole.

c Iz državne službe. G. Ivo Metlika, bivši ravnatelj zavoda za slepce v Kočevju, ki je bil začasno dodeljen k razpuščenemu invalidskemu domu v Celju, je imenovan za uradnika pri socialno-političnem oddelku dravske banske uprave v Ljubljani.

c Poroka. V nedeljo 12. t. m. popoldne se je poročil v Petrovčah znani celjski tovarnar pohištva g. Franjo Vehovar z go. Darinko Kočvarjevo, posestnico v Sevnici. Narodnemu paru naše iskrene čestitke!

c Kolo jugoslov. sester v Celju se prav pristržno zahvaljuje ge. dr. Rajhovi, gđ. Plizakovi, ge. in g. dr. Watzkeju, g. polk. Kostiću in g. ravnatelju Schiffererju za ljubeznivo sodelovanje pri koncertu 9. januarja. Škoda, da celjsko občinstvo ni posejilo tega lepega večera v večjem številu, zlasti ker je čisti dohodek namenjen ferijalnemu domu ob morju.

c Umrl je v soboto 11. t. m. v Celju (Na okopih 9) bivši celjski trgovec g. Josip Matič v starosti 80 let, v nedeljo 12. t. m. pa je umrla v celjski bolnici ga. Marija Plavc, posestnica s Polzele, v starosti 60 let. N. p. v m.!

c Opozarjamo na domačo veselico v prid Dijaški kuhinji v Celju, ki se vrši v soboto 18. t. m. zvečer v restavraciji »Narodni dom«.

Učinkovita obramba in lek zoper grlobol, hripavost, prehlad, nahod, akutne in kronične bronhite, katarje, hrip, influenco, naduho in zasoplost so razkužilne pastilje

„VALDA“

Neizogiben pogoj. Zahtevajte strogo v vseh ekarnah in drogerijah zvirne pastilje „Valda“ samo v škatlicah z napisom „VALDA“.

pravljena za naskok, udarimo na polje. Pogledite, danes gredo tudi domobranci — in je pokazal teto Katinko.

»In veteranci!« se je odrezala teta Katinka in je kazala na mojstra. »Ti si žvirca, Venceljček.«

»Torej, dame«, je zapovedal mojster in si je zapenjal zimsko suknjo, ogrnite plašče in pojdemo. Samo to-le še zapalim na pot ...

No, to bi lahko pustil, je pripomnila gospa Kondelikova. »Vse bomo zakajene s tobakom.«

»Ne godrnjaj, mati, jaz pojdem z Vejvaro za vami.«

Mojster Kondelik je že odgriznil konček smodke, sklonil se je nad cilindrom svetiljke in je prižigal.

V tem trenutku je gotovo zaspal dobri genius, ki je do sedaj bdel nad plesnimi pripravami — v sobi se je naenkrat stemnilo. Mojster je z močnim pihom ugasnil plamen svetiljke.

»Ampak, stari«, je zaklicala gospa Kondelikova. »Da ne moreš dati —«

Ni dokončala. Na mizi se je nekaj prekotalilo.

»Kaj pa delaš, Kondelik?« je kriknila gospa tesnobno.

»Kaj delam! Vžigalice iščem — tukaj nekje so bile.«

»Toda nekaj si prevrnil —«

»Ko je tu polno te brkljarije!« je godrnjal mojster ježno. Sedaj je zadel s prstom na nekaj mokrega.

»Nekaj tu teče«, je rekel skoro boječe, kakor bi govorila iz njega slaba vest.

»Jezus, Marija — to je olje za lase!« je zaklicala gospa Kondelikova. In teklo bo na preprogo ...

In kakor navadno, da se pozabi na najbližja sredstva in pomoč, ni prišlo v tem trenutku tudi gospej Kondelikovi na misel, da bi skočila po svetiljko v kuhinjo, ampak priskočila je k mizi in iskala mastno kalužo, da ne bi tekla na preprogo. In ko se je dotaknila mokrega, ji je prišlo na misel najboljšo obvarovalno sredstvo.

»Hitro, Pepica, pomagajmo s tem lase ... Daj sem roko — previdno — tukaj je to —«

»To tudi jaz lahko napravim«, se je oglasila teta Katinka in je tipaje z rokani obstala poleg Pepice.

»Kondelik«, je zaklicala gospa, »pomagi se malo po laseh, ko si že razlil —«

»Dovolite, mamica, kje pa je to?«

se je oglasil Vejvara dobrovoljno in je stopical k mizi.

Vsi so utihnili. Bilo je slišati samo globoko odihovanje gospe Kondelikove, sopenje gospoda Kondelika, mlaskanje po mali kaluži in menca-nje z dlanmi.

»Samo pazite, da se nihče ne pokaplja«, je prerušila tišino gospa Kondelikova. »Kaj roke — te se umijejo in lasem to ne škodi!«

»Ampak moja frizura«, je rekla Pepica tesnobno.

»Se že še počeseš«, jo je mirila mati. »Pokvarjena preproga — to bi bila večja škoda. Presneto puhanje!«

»Ko ničesar ne pospravite!« se je branil mojster ježno. »To je ženski red!«

Gospa Kondelikova je utihnila, da ne bi prepil postal hujši. In sedaj se je slednjič spomnila na kuhinjo.

»Katinka, Katinka!«

»Kaj želiš?« je vprašala Katinka za zaprtimi vrati.

»Ne vprašajte dolgo in pojdite sem z lučjo!«

Duri so se odprle in kakor angel rešitve se je pojavila Katinka, s kuhinjsko svetiljko v roki.

Skupina, ki je otirala in se mazala, je od osuplosti in strahu okamenela.

»Za božjo voljo«, je kriknila gospa Kondelikova, »to ni olje!«

»Ne«, je potrdil Vejvara malodušno in je držal roke strani od sebe, »to je črnilo ...«

Katinka je dvignila svetiljko kolikor je mogla, izbuljila oči in — ni razumela. Nič drugega ni mislila kot da gospoda tu čara in po hrbtu jo je spreletel mraz. Nad mizo je bilo pet parov stegnjenih rok. Pet parov dlaní in vse te dlani so bile črne. Okoli ugasle svetiljke na mizi je bila v vseh smereh razmazana črna kaluža. »Me, liranik! lasje gospoda Kondelika so popolnoma zginiti pod črnim mazilom, in niti njemu niti komu drugemu se ni svetila pod lasmi bela koža. Naravnost strašna pa je bila teta Katinka, ki se je vneto mazala že od polovice čela, in Vejvarovi senci sta bili pokriti s črnimi ornamentami.

Prvi, ki se je zbudil iz osuplosti, je bil mojster Kondelik, ki je zagrnel:

»Tristo hudičev — kje pa se je vze-lo to črnilo! Kdo pa sploh pri nas kaj piše ...!«

c **Vlomi v Celju pojasnjeni.** Kakor znano, je bilo v zadnjih mesecih izvršeno v Celju več drznih vlomov. Tako so odnesli vlomilci 24. oktobra l. l. iz trafike g. Pika na Kralja Petra cesti tobačnih izdelkov, kolkov in znamk v vrednosti 16.814 Din, v noči na 1. december iz izdelovalnice perila, last ge. Pernatove, v Zrinjskega ulici perilo in platno v vrednosti 8.554 Din, v noči na 16. decembra iz delikatesne trgovine g. Zanyja v Prešernovi ulici delikatese v vrednosti 2.575 Din in v noči na 20. decembra iz gostilne »Pri mostu« denar, pijačo in oblačila v vrednosti 1.588 Din. Sedaj se je posrečilo priti storilcem na sled. Nedavno sta bila v Ptuj arretirana 28-letni brezposelni pekovski pomočnik Anton Zrnc iz ljubljanske okolice in 22-letni delavec Ivan Bahčič iz krškega okraja. Pri obeh so našli nekaj stvari, ki so bile ukradene ge. Pernatovi in »Pri mostu«. Bahčič ima sveže zaceljeno rano na roki; vrezal se je očitno na šipi pri vlamu v gostilno »Pri mostu«. Zrnc je prinesel 31. oktobra, torej par dni po vlamu pri g. Piku, iz Celja večjo množino cigarete svojemu bratu v Vevče. Izgleda, da sta arretirana vlomila tudi pri g. Zanyju. Oba odločno tajita svoja dejanja. Celjska policija ju je izročila višjemu deželnemu sodišču v Ljubljani.

c **Karambol.** Ko je v petek zvečer pripeljal enovprežen voz iz Matija Gubca ulice na Krekov trg, je privozil po Aleksandrovi ulici na Krekov trg mestni avtobus. Izgledalo je, da je nesreča neizogibna, a šofer avtobusa g. Leskovšek je takoj opazil nevarnost in brzo okrenil voz na desno proti hotelu »Evropa«. Kljub temu je oje voza zadelo ob bok avtobusa, vendar pa škoda ni velika.

c **Poneverba.** Pred tedni je hodil po Celju 35-letni brezposelni uradnik Božidar Budin iz Dornberga pri Gorici in živel na stroške dobrosrčnih ljudi. Josipu M. v Zavodni, ki ga je spoznal med vojno pri vojaki, je izvalil črno, 800 Din vredno suknjo. Obljubil mu je, da mu suknjo vrne v osmih dneh, ko dobi službo v Celju. Budin pa je brez sledu izginil in z njim tudi izposojena suknja. Sedaj se je dognalo, da išče Budina že zagrebško sodišče.

c **Tržne cene v minulem letu.** Mestno tržno nadzorništvo v Celju je sestavilo statistiko o gibanju cen življenjskim potrebščinam v Celju v letu 1930. Iz statistike posnemamo cene najvažnejšim življenjskim potrebščinam: Govedina v prvem polletju kilogram 16 do 18 Din, v drugem polletju 18 do 20 Din, teletina prve štiri mesece 18 do 20, nato do konca leta 20 do 22 Din, svinjina celo leto 25 do 28 Din, slanina 27 do 28.50, prekajeno meso 27.50 do 30 in 28 Din, mast 32 do 33 in 28 Din, kokoši komad 30 do 35 Din, mleko liter 2.50 do 3 Din, surovo maslo kg 40, 56 do 60 Din, jajca komad 1, 1.50, 1.75 do 2 Din, bel kruh kg 4.50, 4.75, 5 do 5.25 Din, moka št. 0 kg 3.70, 3.75, 3.80, 3.85, 4.10, 4.15 do 4.25 Din, kava 44 do 72, sladkor v kockah 15, 15.50 do 16 Din, namizno olje liter 20 Din, milo kg 15.50 do 16 Din, testenine kg 8.50, 9, 10, 11 do 11.50 Din, premog 100 kg 44, 45 do 48 Din, drva m³ 120 Din, kislo zelje kg 4, 5 do 6 Din, salata komad 0.50 do 1.50 Din, italijanska salata kg 10 do 24 Din, ohrovit kg 2.50, 3, 4, 6, 7 do 10 Din, krompir 1.25, 1.50, 2 do 2.50 Din, čebula kg 4, 5 do 6 Din, jabolka kg 2.50, 3, 4, 5, 6 do 8 Din, riž kg 5 do 12.50 Din.

c **Nova označba motornih vozil.** V smislu novega zakona o nazivu in razdelitvi kraljevine na upravna področja se po naredbi ministrstva notranjih del z dne 12. decembra 1929 spremeni tudi dosedanja označba motornih vozil skladno z novo upravno razdelitvijo kraljevine. Dravska banovina ima sedaj znak razlikovanja 2 z letnico izdaje tablic. Vsi lastniki motornih vozil morajo vsaj do 1. februarja 1930 prositi pri predstojništvu mestne policije v Celju za dodelitev novih evidenčnih tablic. Prošnji, ki se vložijo na uradni poziv in je torej takse prosta, je treba priložiti dekret o dodelitvi dosedanje evidenčne številke in dokazilo o plačani tak-

si za leto 1929. in 1930., kolikor je slednja taksa do dne prijave že zapadla. V prošnji je treba navesti tudi vse spremembe, ki so nastale po zadnji prijavi, osobito pa ime, priimek, poklic in stalno bivališče (cesta, ulica, hiš. št.) lastnika ali posestnika objekta, iste podatke za šoferja ter stajališče objekta (garaža) z označbo točnega naslova garaže (kraj, cesta, ulica, hiš. št.). Ob plombiranju novih tablic se morajo oddati stare tablice dotičnemu oblastvu. Za nove objekte ali pri bistvenih spremembah, n. pr. ob predelavi osebnega avtomobila v tovornega je treba napraviti prijavo po obrazcu, ki se dobi pri predstojništvu mestne policije v Celju. Zakon naše kraljevine za mednarodni promet, ki je bil doslej SHS, je odšel Y (ipsilon) sredi bele ovalne tablice.

c **Doboviškovo burko »Radikalna kura«**, ki jo je včeraj popoldne uprizorilo v Celju mariborsko gledališče, je dobiti v vseh knjigarnah. V Celju jo ima v zalogi knjigarna Goričar & Leskovšek.

c **Razpisana služba.** Pri okrajnem sodišču v Celju se sprejme dnevničar zvaničnik-strojepisec proti mesečni nagradi 850 Din. Prošnje naj se vložijo do 14. t. m. pri predstojništvu okrajnega sodišča v Celju.

c **Dijaški kuhinji v Celju** je daroval Cestni Jože (g. Podgoršek) 50 kg fižola. Srčna hvala!

Gledališče

»Radikalna kura« in »Orlov« v Celju

(K gostovanju mariborskega gledališča 12. t. m.)

V nedeljo 12. t. m. je gostovalo mariborsko Narodno gledališče v celjskem gledališču z dvema igrama. Popoldne so gostje uprizorili od marsikoga zaželjeno dr. Doboviškovo burko v treh dejanjih »Radikalna kura«. Gledališče je bilo skoro polno, zlasti je bilo mnogo deželanov. Igra, predvajana po dobrih igralcih, je žela v Celju uspeh, kot ga je v svoji zamisli zaslužila. Pri čitanju knjige se zdi človeku marsikaj nekako banalno, ko pa je burka odigrana, objameta gledalca nehote veselje in prisrčen humor.

Avtor ni mislil s svojo igro na literarni umotvor. Hotel je samo izpolniti veliko vrzel v naši narodni dramski literaturi. Sicer je pa »Radikalna kura« vredna mnogo večje pozornosti, kakor marsikateri inozemski »kič«. Burka je bila igralsko izborna zasedena. G. Daneš kot Bombek je podal pravega dobrovoljnega Dolenca in je našel v večnem mladeniču konteju Bombelliju, p. d. Trobentarju izvrstnega krokarskega druga v osebi g. Groma. Ga. Dragutinovičeva v ulogi ksantipske Cecilije in nad vse naravni, sigurni in originalni dr. Rogan, ki ga je dovršeno igral g. Skrbinšek, sta igro dvignila visoko nad povprečnost običajne burke. Tudi ostale uloge gđc. Udovičeve (hčerke Jelke), gđc. Starčeve (vdovice Vande), ge. Savinove (Etelke), g. Ivelje (poručnika) in Pavla Koviča (sluge Jake) so bile dobro izvedene. K efektu igre so tudi pripomogli ga. Zakrajškova, gđc. Kraljeva, ga. Založnikova, gđc. Trahtnikova in Pečarjeva ter gg. Rasberger in Gorinšek.

Godba g. V. Čandra je melodijozna in skladna z vsebino. Izvajanje pevskih točk je bilo pravilno. V nekaterih prizorih so bile manjše motnje, ki pa v celoti niso kazile. Igra je uspela zlasti vsled dobrega igranja in posrečene režije g. J. Koviča.

Publika je sprejela to noviteto zelo simpatično. Na splošno zahtevo se je pokazal g. avtor v drugem odmoru na pozornici in prejel lep šopek.

Zvečer so igrali Granichstaedtenovo opereto »Orlov«, ki se odlikuje po prijetni, melodijozni godbi, dočim je vsebina precej skrupcana. Režija g. Harastoviča in orkester pod vodstvom kapelnika g. Herzoga sta bila primerna, dočim je imela razsvetljava

majhne defekte. Najboljši so bili gđc. Udovičeva kot Nadja, g. Ivelja kot veliki knez, Daneš kot Walsh, Harastovič kot Jefferson, Rasberger kot biljeter in P. Kovič kot Stepanov. Zbor je bil zopet preokoren. Najbolj je uspelo drugo dejanje. Scenerija je bila skromna, a zadovoljiva. Tudi večerna predstava je bila dobro obiskana.

— rp —

Kino

Mestni kino Celje. Pondeljek 13., torek 14. in sredo 15. januarja: »Amor na smučeh«. Sijajna veseloigra v 6 dejanjih. V glavnih vlogah Harry Liedtke in drugi veliki berlinski filmski umetniki. Krasni naravni posnetki, zimski sport vseh panog. Film za ljubitelje narave in sporta, ki se kosa s filmom »Beli stadion«. Predprodaja vstopnic v trafiki ge. Kovačeve v Aleksandrovi ulici.

Gospodarstvo

g Nj. Vel. kralj pokrovitelj ljubljanskega velesojma. Glasom obvestila maršalata dvora z dne 28. decembra 1929, št. 1712, je Nj. Vel. kralj blagovolil prevzeti pokroviteljstvo nad X. ljubljanskim jubilejnim velesojmom, ki se bo vršil v času od 29. maja do 9. junija t. l. ter nad jugoslovansko šumarsko in lovsko razstavo v Ljubljani, ki se bo vršila od 31. avgusta.

g Mednarodna situacija na tržišču kož divjadi kaže tendenco navzdol. Glavni vzrok tej depresiji leži v ameriški denarni in bozni krizi. Amerika je največji kupec kož divjadi iz vseh delov sveta. Vsled tega je težko verjetno, da bi se cene kožam na svetovnih tržiščih v doglednem času stabilizirale. Ni pa izključeno, da bodo

Kdor se želi dobro zabavati in plesati, naj pride

v soboto 18. januarja zvečer v restavracijo Narodni dom kjer se vrši

DOMAČA VESELICA

v prid Dijaški kuhinji v Celju. — Poskrbljeno je za dobra jedila (koline in krofi) in izbrano pijačo.

Ker s 1. marcem zapustiva restavracijo, je ta veselica obenem poslovilna veselica od najinih c. gostov in prijateljev, katerim se priporoča za obilen poset. Vabijo se tudi vsi, ki pomotoma niso prejeli vabila. Karol in Pepca Perc.

cene kožam navzlic temu porasle. Na kožni sejem, ki se vrši v Ljubljani na velesojmu dne 27. in 28. t. m., pride mnogo domačih in inozemskih interesentov-kupcev. Čim več blaga bo tukaj zbranega, tem ugodnejše prodajne cene bo mogoče doseči, ker za malo množino blaga se tujemu kupcu pot v Ljubljano ne bi izplačala. Vsled tega naj lovci čimprej oddajo svoje blago »Divji koži« na velesojmu v Ljubljani, katere naloga je, da skrbi za ugodno vnovčenje blaga. Blago se sprejema do 25. januarja.

Po svetu

s Požar v petrolejski čistilnici. Ogromen požar je v sredo uničil tri objekte petrolejske čistilnice v Moravski Ostravi. Ogenj je nastal dopoldne vsled cigaretnega ogorka, ki ga je neki delavec po neprevidnosti vrigel proč. V enem samem objektu so zgorele vse zaloge parafina, 200 vagonov bencina itd. Škoda znaša več milijonov čeških kron.

s Strahovi v hiši pismonoše. V hiši pismonoše Köchla v Weißenbachu na Štajerskem se odigravajo že nekaj časa nenavadni dogodki, ki so silno razburili prebivalstvo Gornje Štajerske. V tej hiši se gode res čudne stvari. V stanovanju pismonoše frče po zraku predmeti iz stekla in porcelana, čevlji, noži in drugi predmeti se dvigajo itd. Ne samo hišni stanovalci, temveč tudi cela vrsta uglednih ljudi je že videla te pojave. Domneva se, da so duhovi posledica navzoč-

Zakaj se še vedno mučite

z mencanjem in trenjem perila, ko vendar z Schichtovim RADIONOM lahko tako enostavno in udobno pereš? Način je sledeči:

1. Običajno namakanje preko noči.
2. Razopiti Schichtov RADION v mrzli vodi in perilo 20 minut prekuhati.
3. Perilo najprvo v topli, nato večkrat v mrzli vodi dobro izplakniti.

Poskusite samo enkrat i. uverili se boste, da Vam nobena stvar ne pripomore do tako lepega perila kot

nosti nekega 11-letnega dekleta, ki ga je nedavno hipnotiziral neznan mož. Od tedaj se dekletu vsak večer prikaže slika tega moža. Dogodki so vzbudili pozornost tudi že v zdravniških krogih. Prišlo je že več zdravnikov v stanovanje pismonoše, vendar ves čas niso mogli opaziti nobenega duha.

s Proces za obešenčev vrv. V Parizu se vrši sedaj proces za košček vrvi, s katero se je obesil neki mož. Tožiteljica je silno bogata Američanka, obtoženec pa lastnik podjetja za

prevažanje pohištva. Soprog dame je prejel dotični konec vrvi od nekega mehiškega farmerja in mu je od tega trenutka dalje neprestano sijala sreča. — Podjetje, katero je ustanovil svoječasno in je poprej zelo slabo uspevalo, se je nenadoma pričelo močno razvijati, njegova žena pa je zadela v loteriji velik dobiček. Nedavno pa je dama zamenjala svoje stanovanje v Parizu ter se je srečo prinašajoči konec vrvi pri prevozu zgubil. Dama je bila vsa obupana. V stiski je našla določbo zakona, ki pravi, da mora vsakdo, ki mu je bila kaka stvar zaupana, tudi jamčiti zanjo. V tem slučaju torej lastnik podjetja za prevažanje pohištva. Dama zahteva sedaj od njega denarno odškodnino za izgubljeno vrv v znesku 200.000 Din, kajti po njenem mnenju je bila ta vrv odločilnega pomena za usodo njenega življenja.

s Smrt izumitelja brezžične telefonije. V Salzburgu je umrl 6. t. m. inž. Oton Nussbaumer v starosti 54 let. On je bil prvi, ki je konstruiral aparat za brezžično telefonijo. On je tudi izumil detektor. Ob lanskem jubileju radia je dobil neštete čestitke znanstvenikov iz vsega sveta.

s Velikanska brezposelnost v Nemčiji. Po vesteh, ki krožijo po nemških listih, bo brezposelnost v Nemčiji največja v januarju in februarju. Boje se, da bo tedaj brezposelnih do dva milijona ljudi. Za državo in za vse gospodarstvo je ta brezposelnost zelo težko breme.

Franjo Dolžan

kleparstvo, vodovodne inštalacije, strelovodne naprave.

CELJE, ZA KRESIJO 4.
Prevzema vsa v zgoraj navedene stroke spadajoča dela in popravila.
Postrežba točna in solidna. Cene zmerno.

50-27

Književnost

k Dr. Ivana Tavčarja Zbrani spisi. Uredil dr. Ivan Prijatelj. II. zvezek. V Ljubljani 1929. Izdala in založila Tiskovna zadruga. Cena broširani knjigi 84 Din, polfranc. 108 Din, poština 4 Din. Nova dokončna izdaja Zbranih spisov Ivana Tavčarja se nagiblje h koncu; ob sklepu starega leta je izšel že drugi zvezek. Na 480 straneh je poleg urednikovega uvoda in opomb zbranih 7 Tavčarjevih spisov: šest novel ali novelet in en roman. Vsi so nastali nekako ob koncu 70. let. Tavčarjeva mladostna sila je že prehajala v zrelo moško dobo. Žar njegove romantične nature je začel dobivati blagodejno zmernost, saj se je v takratnem slovenskem slovu oglašala že realistična pripovedna umetnost in vplivala tudi na Tavčarja. Tako so ti spisi sad plemenitega križanja dveh struj, kar jim daje svojevrsno barvo, vonj in sočnost. Spisani so kakor nalašč za zimske večere, ko je čitatelj najbolj dojemljiv za romantične motive. Povest »In vendar« bo ogrela čitatelja s svojim idiličnim pojmovanjem ljubezni, ki se razpleta v pismih, kakor sploh znaten del romantičnih ljubezenskih zgodb. S »Soror Pia« boš stopil v ozračje ljubljanskega ženskega samostana z njegovimi zaljubljenimi institutkami. Novela »V Karlovcu« je kakor topla pesem o domači grudi. V okvir burnega leta 1848. je pisatelj postavil ljubezen grčavega Karlovčana do nežne komtese Ane. Novela »Črez osem let« pripoveduje o ljubezenskem očaranju in razočaranju romantično navdahnjenega izobraženca. V »Tatu« se že močno čuti realistični vpliv: snov je vzeta iz vrveža resničnega življenja iz vojaških krogov. »Gospod Ciril« je poln dogodkov, ki so pretresali srca prejšnjih rodov. Naposled nas roman »Mrtva srca« živo spominja, da je bil prepad med življenjem in sanjami, med resničnostjo in ideali v vseh časih bolj ali manj prikrito gorje tenkočutnih ljudi. Ta Tavčarjev roman je nastal kot protest zoper kruto resničnost, ki je zlomila že toliko toplih, verujočih človeških src. Vzlic že nekoliko preživeli pripovedni tehniki ostanejo tudi ti Tavčarjevi spisi za vedno v zakladnici slovenske kulture. Kakor v prejšnjih zvezkih, so tudi v tem uprav dragocene besede, s katerimi je urednik Zbranih spisov dr. Ivan Prijatelj orisal Tavčarjevo delo in spremil njegove spise v današnji izpremenjeni svet. Tiskovna zadruga pa se je potrudila, da tudi ta obsežni zvezek po vzorni opremi nič ne zaostaja za prejšnjimi.

k Zakonik o sodnem kazenskem postopanju za kraljevino Jugoslavijo je izdala pravkar v posebni knjigi, ki obsega 326 strani, Tiskovna zadruga v Ljubljani. Poleg zakonika o sodnem kazenskem postopanju je v isti knjigi priobčen tudi zakon o izvrševanju kazni na prostosti in navodila za izvrševanje predpisov § 27. do 33. zakona o izvrševanju kazni na prostosti. Knjigi je pridejano tudi obširno stvarno kazalo. Knjiga velja broširana 40 Din, v celo platno vezana 53 Din.

Anekdote

Ko je cesar Franc I. po dunajskem kongresu l. 1815. posetil Dalmacijo, ki je zopet pripadla Avstriji, je občudoval v Zadru veliko moderno bolnico in vprašal, kdo jo je ustanovil. »Francozi so jo zgradili«, se je glasil odgovor.

V Splitu je razen pristaniških naprav ugajal cesarju še najbolj novi vodovod. Na vprašanje, kdo je njegov ustanovitelj, je dobil zopet odgovor: Francozi.

V Dubrovniku se kar ni mogel načuditi velikanskim utrdbam. Tudi tu so mu pojasnili, da je vse to delo Francozov.

Cesar Franc je nato nekaj časa premišljeval, nakar je pripomnil: »Pravzaprav je res škoda, da Francozi še dalj časa niso ostali v Dalmaciji.«

Napoleon je bil radi vojnih pesmi pesnika Henrika Collina silno razburjen. Ko je bila Avstrija l. 1809. poražena, se je Collin, ki je v pesmih zasramoval Napoleona, bal, da se bo sedaj Napoleon nad njim maščeval. Zato je šel k cesarju Francu I. v avdienco in ga je prosil za njegovo zaščito.

»Kaj pa ste napravili, da je Napoleon tako srdit na Vas?« ga je vprašal cesar.

»Veličanstvo, napisal sem več patrijotičnih pesmi!«

»Prav Vam je«, je nadaljeval cesar, »ali jih je kdo naročil?!«

PODVINSKI:

Andrej Žmavc

(Konec.)

Po razpadu avstro-ogrske monarhije je bil Žmavc poklican v Beograd, kjer bi naj vstopil v službo pri Glavnem savezu kmetijskih zadrug. To službo je pa odklonil. L. 1919. je prišel kot inspektor k generalnemu komisariju za agrarno reformo v Ljubljani in eno leto pozneje kot direktor na vinarsko in sadjarsko šolo v Maribor, v kateri službi je ostal 8 in četrt leta do 31. decembra 1928. Z navedenim dnem je bil Žmavc upokojen in sicer vsled političnih spletk.

Literarno in strokovno delovanje Žmavčevega je izredno mnogostransko. Že l. 1899. je napisal strokovne članke za slovenske in srbo-hrvatske časopise, pozneje tudi v nemškem jeziku v »Weinlaube«, kakor tudi v strokovne liste v Geisenheimu, Mainz, Wiesbadenu, Berlinu in na Dunaju. L. 1907. je spisal brošuro »Kmetijska posojilnica«, l. 1912. pa razpravo »Zwei Weinbaufragen« (obrambno delo zoper kiseljaka in gnojenje vinogradov). L. 1925. je sestavil »Vinarstvo« na podlagi učne knjige ravnatelja Zweiflerja in l. 1927. brošuro »Grozni sukač«. Od l. 1927. izdaja in urejuje Žmavc glasilo »Vinarskega društva« »Naše gorice«. Vinarsko društvo se je ustanovilo na njegovo pobudo.

Strokovno delovanje Žmavčevega je bilo čudovito mnogostransko in karakteristično je, da je pri vseh vprašanjih, ki so se mu stavila, doprinal svoje ideje in brezobzirno zagovarjal to, kar je sam spoznal kot dobro in pravilno. Žmavc je kazal že od prvih let svojega javnega delovanja največje zanimanje za boj proti peronospori. On je bil mnenja, da je čas in način obrambnega dela zoper peronosporo važnejši, nego višina koncentracije obrambne tekočine. Z znanstveno temeljitostjo se je lotil vprašanja, kako se naj vinogradi pravilno gnojijo.

Žmavc je že v Nemčiji in pozneje v svoji domovini temeljito pospeševal kmetijsko zadrugišstvo ter je ustanovil in urejeval blizu 20 kmetijskih blagajn, trsno zadrugo v Juršincih pri Ptuj in dr. Nameravana ustanovitev vinarskih zadrug je povzročala pri viški trgovini nekaj nasprotstva. Njegova temeljna smernica v tem oziru pa je bila: ne zoper, nego s pošteno vinsko trgovino — kar je le - to tudi prepričalo o realnih in vzornih smotrih Žmavčevih. Zaradi njegovega prizadevanja za ustanovitev edinstvenega vinarskega zakona za Jugoslavijo in za brezpogojno uvedbo purizma (brez šmarnice in drugih neposredno rodečih trt), je prišel Žmavc v ostro nasprotstvo z nekaterimi vinogradniki. Energično je z besedo in pisavo zagovarjal gojitev le kvalitetnih vin rodečih trt.

Celjska posojilnica d. d.

v Celju

v lastni palači Narodni dom

Stanje hranilnih vlog nad Din 75,000.000—

Lastna glavica in rezerva nad Din 13,000.000—

Sprejema hranilne vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju in točnemu izplačilu.

Kupuje in prodaja devize in valute.

Podružnici: Maribor, Šoštanj

Samo na veliko!

Samo na veliko!

Čaj — Mount Everest

v zavitkih in zabojih nudi po originalnih cenah

Alojz Mastnak

CELJE, KRALJA PETRA C. 22

veletrgovina kolonijalnega in špecerijskega blaga

Lastna pražarna kave

Mlin za dišave

V zadevi čiste gojitve vinskih kvasnic je bil Žmavc vedno le za gojitev in pomnožitev kvasnic domačih vrst.

V Johannisbergu je vpeljal hidravlične stiskalnice. L. 1910. je združeno s Pavlom Wagnerjem v Darmstadtu izvrševal v velikih poskuševalnih nasadih gnojenje vinogradov. Žmavc je postal propagator za kombinirano gnojenje. Istočasno je stal v Rheingauu v središču boja zoper kiseljaka (Sauerwurm); pri tem si je nakopal nasprotstva tamošnjih viničarjev. Ravnatelj Wortmann v Geisenheimu je končno potrdil, da je bil po Žmavcu priporočen način obrambnega dela pravilen in učinkovit.

Na vinarskih kongresih v Nemčiji glede trne uši je Žmavc ponovno zagovarjal novo vinarstvo, četudi ni vedno obveljalo njegovo naziranje. V merodajnih strokovnih vrstah Rheingaua je veljal Žmavc kot eden najbolj priznanih organizatorjev in voditeljev tamošnjih obsežnih in kompliciranih kmetijskih obratov. Omenim naj le še, da je Žmavc tudi v mlekarstvu, kakor pozneje tudi v produkciji olivnega olja v Dalmaciji prav uspešno deloval.

Med svetovno vojno po Žmavcu izvršena akcija v zadevi nabave bakrene galice — takrat eden najtežjih poslov — je njegovega šefa, dvornega svetnika Porteleja, napotila, da mu je l. 1919. poslal sledeče pohvalno pismo: »Srčno se Vam zahvaljujem za poslani mi prepis Vašega poročila, ki je po svoji preglednosti in temeljitosti naravnost vzoren. Lahko ste nanj ponosni. Upam, da bo Vaše delovanje našlo priznanje. Preselim se jutri, dne 7. aprila v Krems. Vam, ljubi prijatelj in svetovalec iz prejšnjih časov, želim iz vsega srca zasigurano bodočnost in Vaš naprosam, da me ohranite v prijaznem spominu. Za slučaj, da bi Vaša domovina zahtevala kadarkoli od mene kako izjavo, prosim, da mi to takoj javite.«

V Mariboru, v slovitom kraju Goetheja in Zweiflerja, je Žmavc mnogo pripomogel k nadaljnjemu razvoju in moderniziranju zavoda in se je vztrajno potrudil, da zavod ni zaostajal za enakimi zavodi Avstrije, Nemčije in Francije. Mimogrede naj še omenim, da je pogosta menjava vlad-

Učenec

za krojaško obrt se sprejme. Drugo leto dobi že plačo. Franc Meško, Celje, Aleksandrova 3.

Šivalni stroj

(Central Bobbin), močen, z okroglim čolnom, pripraven za krojače in šivilje, v zelo dobrem stanju, proda poceni A. Staudinger, Celje, Aleksandrova 7.

Strojno ažuriranje
Strojno entlanje

Din 1'50
Din 1'—

Lepo solidno delo samo pri

B. Pušnik

Cankarjeva cesta 4 (stara hiša Ljudske posojilnice poleg davkarije).

Za šivilje znaten popust.

nega sistema v Jugoslaviji povzročala Žmavcu velike težkoče, zlasti pri izpremembi šolskega obrata iz nižje v višjo kategorijo in potem zopet v nižjo. Priznanje od vlade tudi ni izostalo. L. 1925. je prejel Žmavc pohvalni dekret od ministrstva poljoprivrede in l. 1926. red sv. Save 4. razreda.

Eno leto je Žmavc upokojen ter se je docela posvetil svojemu »Vinarskemu društvu« in svojemu odlično urejenemu časopisu »Naše gorice«.

Izpolnjujemo le svojo častno dolžnost, ako smo zabeležili Žmavčeve zasluge, ki si jih je pridobil v stari avstro-ogrski monarhiji za povzdigo vinarstva, sadjarstva, zadrugišstva, vnovčevanje olivnega olja itd. Izpolnjujemo (kot merodajni forum) le tovariško dolžnost, ako zabeležimo v teh vrstah zasluge, ki jih ima Žmavc za pospeševanje evropskega vinarstva in kletarstva in jih tako ohranimo za vse čase in obenem zabranimo, da bi kdaj vsled političnih prepirov izginilo ime moža, kojemu je tudi Jugoslavija dolžna veliko hvalo.

Tovarišu Žmavcu želimo, da pozabi na vse bridkosti in razočaranja. Želimo mu, da bi se še mnogo let oglašal iz »Naših goric« svojim prijateljem in častilcem.